

Respons

Irak - Kurdistanregionen: Klaner og navneendring

Problemstilling/spørsmål:

- Finnes det en kurdisk klan ved navn Meran?
- Er denne klanen i så fall i slekt med Surchi-klanen?
- Ble lederen for Surchi-klanen drept av KDP i 1996?
- Er det i henhold til irakisk navnelovgivning tillatt å endre fornavnet sitt og stryke fars og bestefars navn samt klansnavnet?

Finnes det en kurdisk klan ved navn Meran?

Det er ikke så mye informasjon å finne om en klan ved navn Meran. Derimot er imidlertid en kurdisk stamme ved navn *Miran* nevnt i Sam G. Stoltzoffs oversikt over irakiske stammer fra 2009 (s. 526).

I en bok om kurderne i Syria, som også berører kurderne i Irak, nevner den sveitsiske historikeren Jordi Tejel (2009, s. 76) også kort en stamme ved navn Miran. Han beskriver den som en kurdisk stamme i Irak der medlemsklanene fordelte seg på det politiske partiet KDP og den Tyrkia-kurdiske geriljaorganisasjonen PKK. Begge forfattere benevner Miran som stamme (*tribe*). Det tyder på at vi her står overfor en stamme og ikke en klan. En stamme er en større enhet enn en klan. Klaner er medlemmer av stammer.

Er denne klanen i så fall i slekt med Surchi-klanen?

Det fremgår ikke av Stoltzoffs oversikt hvilket slektskapsforhold Miran har med andre stammer. Stoltzoff har imidlertid også listet Surchi-stammen (transkribert som Surji) i sin oversikt, men det står ingenting om noen relasjon mellom denne stammen og Miran. Vi finner ikke informasjon om dette i andre kilder heller.

Ble lederen for Surchi-klanen drept av KDP i 1996?

Daværende leder for Surchi-klanen, Hussein Surchi, ble ifølge Utlændingestyrelsen i Danmark (2001) drept av KDP i 1996.

Er det i henhold til irakisk navnelovgivning tillatt å endre fornavnet sitt og stryke fars og bestefars navn samt klansnavnet?

Iraks ambassade i Norge har tidligere opplyst til Landinfo (2012, s. 16) at den irakiske navneloven tillater at man endrer både egennavn og *laqab/nisba*¹. Ifølge ambassaden kan dette imidlertid bare gjøres én gang i løpet av livet. *Nasab*-navn, dvs. egennavn til far og farfar (og eventuelt farfars far) som er en del av ens fulle navn, kan ifølge ambassaden ikke endres.

Av en rapport fra Nasjonalt ID-senter (2013, s. 30) fremgår det imidlertid at *nasab*-navn likevel skal kunne endres hvis personen det gjelder er i live og godkjenner endringen. Dette forutsetter at personen selv faktisk har endret sitt navn.

Å droppe klans- eller stammenavnet (*nisba*) er noe som tidligere har forekommet i Irak. Ifølge Global Security (2012) ønsket Saddam-regimet opprinnelig å fjerne bruken av stammenavnene helt for å svekke, eventuelt avvikle stammenes betydning i landet. Så langt kom man ikke, men som et tiltak i den retning ble *nisba* utelatt fra irakernes pass. Dette skulle samtidig gi innehaveren beskyttelse, da man ikke kunne identifiseres med slektens navn eller stedet den er knyttet til. På den måten ble personens betydning i samfunnet anonymisert. Trolig kan også hensynet til statens sikkerhet ha spilt inn, da man på denne måten oppnådde å skjermes dem som via stamme- og stedstilhørighet var knyttet til regimet.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke-offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

¹ I Landinfos temanotat fra 2012 om arabiske navneskikker (s. 7) defineres ordene *laqab* og *nisba* slik:

Et *laqab* (لقب) er et tilnavn som beskriver en personlig egenskap, det er dermed som regel et adjektiv og står i bestemt form med arabisk bestemt artikkel *al-* foran. Et eksempel er andreleddet i navnet til den berømte kalifen Harun al-Rashid kjent fra *Tusen og én natt*, hvor navnet betyr Harun den rettlejede.

Et *nisba* (نسبة) er et tilnavn som beskriver en persons yrke, geografiske opprinnelse eller slektsbakgrunn. Eksempler på *nisba*-navn relatert til yrker kan være Haddad – ”smed”, Attar – ”parfymemaker”. Geografiske *nisba*-navn er adjektiver i bestemt form konstruert av stedsnavn med suffikset *-i*, som al-Masri – ”egypteren”, at-Tarabulsi – ”han fra Tripoli”, eller at-Tikriti – ”tikriteren”.

Referanser

- GlobalSecurity.org (2012, 13. januar). *Tribes under Saddam*. Alexandria, VA: GlobalSecurity.org. Tilgjengelig fra <http://www.globalsecurity.org/military/world/iraq/tribes-2.htm> [lastet ned 23. mai 2013]
- Landinfo (2012, 7. mars). *Navneskikker i arabiske land*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2018/1/2018_1.pdf [lastet ned 23. mai 2013]
- Nasjonalt ID-senter (2013). *Identitet: irakere i Norge*. Oslo: Nasjonalt ID-senter.
Notatet er ikke offentlig tilgjengelig.
- Stoltzoff, S. G. (2009). *The Iraqi Tribal System. A Reference for Social Scientists, Analysts and Tribal Engagement*. Minneapolis: Two Harbors Press. Tilgjengelig via Google books http://books.google.no/books?id=xG939RV_ajgC&pg=PA2&lpg=PA2&dq=iraq+tribal+name&source=bl&ots=R1gkkO1yuV&sig=rp3DvEHFyVlKqeGJtL7jOxdqVNe&hl=no&sa=X&ei=Y0KjUYaPCMeV4QTJhoF4&ved=0CFkQ6AEwBA#v=onepage&q=iraq%20tribal%20name&f=false [lastet ned 23. mai 2013]
- Tejel, J. (2009). *Syria's Kurds. History, Politics and Society*. Oxon, New York: Routledge. Tilgjengelig via Google books http://books.google.no/books?id=g4f54qsU618C&pg=PA76&lpg=PA76&dq=miran+tribe+kdp&source=bl&ots=-YW9jRpyb3&sig=Zbq9wZYjKUsxPsKljW3mi9Mg&hl=no&sa=X&ei=qBCeUfCOO4_a4QT3xICAADw&ved=0CCkQ6AEwAA#v=onepage&q=miran%20tribe%20kdp&f=false [lastet ned 23. mai 2013]
- Udlændingestyrelsen (2001, 1. mars). *Notat vedr. Surchi-klanen*. København: Udlændingestyrelsen.
Tilgjengelig for utlendingsforvaltningen i Landdatabasen,

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.